

EFFORTS MADE TO HARMONIZE THE ROMANIAN LEGAL SYSTEM WITH THE EUROPEAN LEGAL ORDER

C.S. Dr. Cumpănașu Vasile
“Constantin Brancusi” University of Targu Jiu

ABSTRACT

THE EUROPEAN UNION REPRESENTS AN EUROPEAN ORGANIZATION AND, UNLIKE TRADITIONAL INTERNATIONAL ASSOCIATIONS BETWEEN STATES, THE ESSENTIAL NOVELTY OF THE EU CONSISTS IN THE FACT THAT THE MEMBER STATES HAVE GIVEN UP SOME OF THEIR SOVEREIGNTY RIGHTS IN FAVOR OF THE COMMON LEGAL NORMS. THE LEGAL ORDER, A TRUE FOUNDATION OF THE EU, GIVES IT THE CHARACTER OF A COMMUNITY OF LAW, ON THE BASIS OF WHICH IT IS WORKING. ONLY BY CREATING SUCH AN OWN LEGAL HARMONIZED SYSTEM CAN BE ACHIEVED THE MAIN OBJECTIVES OF THE E.U.

ROMANIA HAS FULLY TRANSPOSED EU LEGISLATION AND POLICIES NECESSARY IN THE FIELD OF JUSTICE AND INTERNAL AFFAIRS.

KEYWORDS: *EUROPEAN UNION, LEGAL ORDER, JUSTICE, FUNDAMENTAL RIGHTS, LEGAL PERSONALITY, COOPERATION, MEMBER STATES, FRAMEWORK DECISIONS, COUNCIL, CIVIL MATTER, CRIMINAL MATTER, IMPLEMENTATION, LEGAL ASSISTANCE, FIELD OF JUSTICE AND INTERNAL AFFAIRS, PRINCIPLE OF TERRITORIALITY, CROSS-BORDER.*

Formarea Uniunii Europene a dus la apariția unei noi tipologii juridice, respectiv dreptul Uniunii Europene.

Se poate discuta despre:

- integrarea într-o ordine juridică supra etatizată
- racordarea la interese supra naționale
- reconfigurarea suveranității, întrepătrunderea valorilor naționale cu valorile U.E precum și despre armonizarea sistemului de drept Românesc la ordinea juridică a U.E.

Normele juridice ale U.E se întemeiază pe valori ale statului de drept ca: respectarea drepturilor omului, a demnității umane, democrației, pluralismului politic, nediscriminare, toleranță, solidaritate, libertate și egalitate între femei și bărbați. Toate aceste valori sunt comune statelor membre U.E, urmărindu-se punerea în comun a caracteristicilor statelor naționale, într-un construct statal unic, ansamblarea unui sistem unic de valori în care se regăsesc toate sistemele naționale componente.

Ordinea juridică a U.E este o componentă constantă a vieții politice și economice a societății noastre.

Aceasta asigură o imagine de ansamblu asupra structurii U.E, precum și a pilonilor de susținere a ordinii juridice europene în beneficiul cetățenilor.

Uniunea Europeană reprezintă o organizație europeană și spre deosebire de asociațiile internaționale, tradiționale dintre state, noutatea esențială a U.E constă în faptul că statele membre au renunțat la unele dintre drepturile lor de suveranitate în favoarea unor norme

juridice comune. Uniunii Europene conferindu-i acesteia prerogative pentru a acționa în mod independent cu exercitarea prerogativelor sale, U.E poate emite acte juridice europene având aceeași putere juridică, ca actele normative adoptate în statele membre.

Ordinea juridică, un veritabil fundament al U.E, îi conferă caracterul de comunitate de drept, în baza căreia funcționează. Doar prin crearea unui astfel de sistem juridic propriu pot fi realizate obiectivele principale ale U.E.

Această ordine juridică îi conferă dreptul de menținere a păcii și libertății în statele membre sprijinindu-se pe aplicabilitatea directă a dreptului U.E și pe supremația acestuia față de dreptul național, fapt ce duce la respectarea și apărarea acestei ordini juridice.

România ca țară membră a U.E a armonizat și adoptat politicile U.E în domeniul justiției și afacerilor interne.

Există mai multe motive pentru care formularea politicilor în domeniul justiției și afacerilor interne (J.A.I.) în contextul spațiului de libertate, securitate și justiție (S.L.S.J.) poate fi privită ca una din cele mai importante evoluții ale procesului de integrare europeană la începutul secolului XXI.

Formularea acestor politici J.A.I. atinge funcții și prerogative esențiale ale sistemului național modern, precum și furnizarea de securitate internă cetățenilor, controlarea frontierelor externe și accesul la teritoriul național și administrarea justiției. De asemenea privește chestiuni politice sensibile ca:

combaterea criminalității și imigrației ilegale precum și facilitarea accesului la justiție.

Pentru punerea în aplicare a politicilor U.E au fost create: instituții, instrumente și proceduri decizionale.

CADRUL INSTITUȚIONAL

Un rol important îl are Consiliul European care cuprinde șefii de stat și de guvern, care și-au asumat rolul de inițiere și de aplicare a politicilor în acest domeniu.

Factorul decizional în privința S.L.S.J. rămâne Consiliul de Miniștri care reunește miniștrii de interne și de justiție ai statelor membre. Toate actele legislative sunt adoptate în mod oficial de către Consiliu.

- Comisia Europeană
- Parlamentul European
- Agențiile Spațiale

Curtea Europeană de Justiție C.E.J., de la data intrării în vigoare a Tratatului de la Amsterdam 1999, a dobândit puteri considerabile de control judiciar, însă competențele sale sunt restrânse, prin excluderea explicită din jurisdicția sa a măsurilor naționale referitoare la păstrarea ordinii și salvagardarea securității interne.

INSTRUMENTELE

Instrumentele juridice sunt cele ale C.E, respectiv în cele mai multe cazuri regulamente și directive al căror statut juridic, inclusiv efectul direct, a fost clarificat prin jurisprudența C.E.J.

Cele mai importante instrumente juridice aplicabile sunt deciziile și deciziile cadru, acestea fiind concepute ca instrumente de armonizare legislativă obligatorii pentru statele membre, dar care lasă statele membre să adopte legislația de punere în aplicare.

Consiliul utilizează și instrumente neobligatorii din punct de vedere juridic, cele mai importante fiind planurile de acțiune multi anuale.

Aceste planuri de acțiune se concentrează pe domenii prioritare precum combaterea drogurilor, terorismului și crimei organizate, și definesc obiective pe termen scurt și termen lung de acțiune prin mijloace legislative sau de altă natură.

PROCEDURILE DECIZIONALE

Consiliul decide prin majoritate calificată în domeniul azilului, imigrației ilegale, controlul frontierelor externe și cooperării în chestiuni de drept civil.

COOPERAREA JUDICIARĂ ÎN MATERIE CIVILĂ

În domeniul dreptului civil s-a stabilit recunoașterea reciprocă a deciziilor judiciare, acest fapt este prevăzut în Regulamentul Bruxelles I, care mai prevede competențe judiciare, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială.

Acest regulament nu acoperă chestiuni de dreptul familiei precum și securitate socială, fapt pentru care a fost adoptat Regulamentul Bruxelles II/2003 care reglementează competențe judiciare ca recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și de răspundere părintească. Mai acoperă proceduri civile referitoare la divorț, separarea legală și anularea căsătoriei precum și chestiuni referitoare la răspunderea părintească pentru copiii cuplurilor căsătorite și necăsătorite, inclusiv dreptul de acces la copii.

Un obiectiv important al cooperării în domeniul dreptului civil a fost îmbunătățirea accesului cetățenilor la Justiție, Directiva 2002/8 privind normele comune minime referitoare la asistența juridică în disputele transfrontaliere.

Aceasta prevede standarde comune minime în ceea ce privește acordarea de asistență juridică persoanelor incapabile să suporte costul procedurilor (parțial sau în întregime) care au domiciliul sau sunt rezidente într-un stat membru, altul decât statul membru unde se găsește instanța sau unde trebuie executată o hotărâre judecătorească.

COOPERAREA JUDICIARĂ ÎN MATERIE PENALĂ

În domeniul justiției penale U.E. a creat instrumente precum și organisme în vederea cooperării transfrontaliere. Consiliul European de la Tampere a definit în 1999 principiul recunoașterii reciproce a cooperării în domeniul justiției penale. În 2001 iunie 26, Consiliul a adoptat o decizie cadru privind spălarea de bani, identificarea, depistarea, înghețarea sau sechestrarea și confiscarea produselor crimelor nr.2001/500/J.A.I., JO 1 182/1 din 05.07.2001. care prevede punerea în aplicare a ordinelor de confiscare emise în alte state membre, precum și facilitarea executării cererilor de identificare, depistare sau confiscare a bunurilor provenite din activități criminale.

La 13.06.2002 Consiliul a emis o decizie cadru care a intrat în vigoare la data de 01.01.2004 (nr. 2002/584/J.A.I., J.O.L. 19011). Această decizie cadru face posibilă arestarea și transferarea între statele membre a suspectilor fără proceduri oficiale de extrădare, eliminând orice posibilă intervenție în proceduri a guvernelor naționale.

Consiliul a instituit rețeaua judiciară europeană în materie penală pentru a facilita cooperarea judiciară prin puncte naționale de contact și reuniuni regulate. A fost creat Eurojust în 2005 ca unitate transfrontalieră permanentă de anchetă.

Eurostat este compus din câte un magistrat numit de către fiecare stat membru și personal de sprijin și are ca rol facilitarea cooperării judiciare între procurorii și magistrații din statele membre prin cooperarea autorităților competente și facilitarea implementării cererilor internaționale de asistență juridică reciprocă și extrădare.

COPERAREA POLIȚIENEASCĂ

Pentru a facilita cooperarea transfrontalieră între forțele de poliție a fost creat Biroul European de Poliție Europol. Rolul său este de a sprijini cooperarea polițienească transfrontalieră și anchetele naționale privind infracțiunile transfrontaliere, prin culegerea, transmiterea și analizarea computerizată a datelor furnizate de forțele de poliție națională prin unitățile naționale de contact Europol.

Trebuie menționat faptul că toate măsurile elaborate păstrează în totalitate principiul teritorialității și controlul național asupra aplicării legii.

PUNEREA ÎN APLICARE A POLITICII U.E. ÎN DOMENIUL JUSTIȚIEI ȘI AFACERILOR INTERNE

România a transpus în întregime legislația și politicile U.E. necesare în domeniul justiției și afacerilor interne. În perspectiva aderării la Spațiul Schengen, România a adoptat Strategia Națională de Management Integrat al Frontierelor 2004-2006 și Strategia de Securizare a Frontierelor 2004-2007.

În ciuda progreselor semnificative făcute au existat dificultăți legate de punerea în aplicare efectivă în domeniul capacității administrative și infrastructurii.

BIBLIOGRAFIE

1. Tratatul de la Lisabona, Editura Nomina Lex, Colecția Drept European, 2009;
2. Joseph Stiglitz, *Globalizarea – speranțe și decizii*, Editura Economică, 2003
3. Jorg Monar, Profesor de studii europene contemporane, *Justice and Home Affairs*. Editor Lee Miles Journal of Common Market Studies, vol. 38, 2004;
4. Laurențiu Sebastian Lăzăroiu, profesor Facultatea de Științe Politice SNSPA, Director Centrul de Sociologie Urbană și Regională – CURS S.A.

Date oficiale și informații relevante pot fi găsite la adresele:

- Consiliul, D.G. Justiție și Afaceri Interne
- Comisia, D.G. Libertate, Securitate și Justiție
- Parlamentul European, Comitetul Privind Libertățile Civile, Justiție și Afaceri Intene
- Europol
- Eurojust